

aullarahuaqtulluuniit anitinnagit akhaluuti qarvinganut pilimaittaik amigaitpiarmat akhaluutit. Qun'ngiaqtavut amigaittunik qanuqtut ihuarhigiami hapkuat ayurhautigiyaqquq, kihimi tamaitavyak ihuarhitjutingit ayurhautimut ingattaqtautigiya aatlat ayurhautingit.

Milvik amigaittunik tingmitit tikittuqainnarmat aullaqtiinarmat angikliyuumiutiyuq 5 pusanmik taimaa qulinik ukiunik taimaa Iqaluit Milvilluariyanganik ihariagiyuq angiyunik maniliurutimik ikayuriami Nunavuutim inugiakhiliqtut tingmitjutikhanginniklu akhuuqtunik. Milvik akhuurutauyuq maniliurutinnganut Iqaluit nunagiyanganutlu Nunavunmi:

- Tingmitikkut atauhiuyuq angitqiyayuq nanminirutiuyuq timiqutigiyayuq Iqalungmi;
- Iqaluit angitqiyayuq havakviuyumik apqutigiyaa Nunavunmut avatqumayuq 20 tausit tingmitit tingmiyut 2012mi;
- Iqaluit milvinga naunaiyaqtaat avatqumayuq 30 pusannguyu tamaita tingmitit tingmiinnaqtut Nunavunmi;
- Tatka tingmitmi uhittiqtut tingmiyut avatqumayuq 140,000 – angikliyuumiqtuq malruiqtuqhuni 1985mit; unalu
- Avatqumayuq 40 pusannguyuq tamaita Nunavunmiutat tingmiyut atqaqtutluuniit Iqaluit milvingani.

Tamna nutaaq milvinga aulapkaitjutikhangit pipkailimaittaik atayuq angikliyuumiqtuq tingmiyut ihariaginingga piqangittummik angikliyuumiqhimagiyut igluqpat, milviup angikliyuumiutinga nunangalu ihuarhainiq.

Humik havauhikhaq ilaliutihimava?

Hitamauyut aulapkaitjutilluangit uumunga havauhikhamut:

- 1) Ihuarhiffaarlugu milvinga;
- 2) Iliurainiq nutaanik milviup qullikhanginnik, alruyangit aatlatlu qayangnaittut hunavalungit;
- 3) Piliuqlugulu nutaamik atayut havakvikhaq igluqpakmik (CSB) qaptiriyimik akhaluutmik, aputaiyaiyukhaqlu akhaluut hunavalukniklu taimaa nutaaq igluqpanga mikivallaaqmat tutquriami tamaita hanalrutingit; unalu
- 4) Piliuqlugulu nutaamik milvinga milviup igluqpanga (ATB).

Inuknut Nanminiaqqtut Havaqatigiiktutlu (P3) avaliitpa piyakhaq nakuutqiangvaluuniit piyakhaq uumunga havauhikhamut?

Nunavut Kavamanga (qablunaatitut naittumik taiyauyuq GN) qun'ngiaqtaat qanurittaakhaanik ihumagiyangitlu Inuknut Nanminiaqqtut Havaqatigiiktutlu nakuutqiyauyuq aturninnga maninginnik:

Naunaitiaqhimayumit ihivriuninnga akinganik, ayurhautinginnik, aktikkulaanga, naunaitkutinga, hunavaluklu., havaqatigiikninnga pitjutinga angiqtaat nakuutqiyauyuq piyakhangit uumunga havauhikhamut piinanngitaa akinga taaksimut akiliqtunut maniinik, kihimi nuutiqtiriuglu ayurnaut Nanminiaqqtut Havaqatigiiktutlu ukunuuna havaamut-pihimayumut, ihuarhaqhimayumik-akinga kaantranik.

Titiraqhimayumi Inuknut Nanminiaqqtut Havaqatigiiktutlu, taaksinik akiliqhiyut akiliqtakhaa havauhikhamut taimaa tamayangit igluqpap nappaqtilliqqat, talvanngattauq aulapkaitjutininnga, akilikhaa piyuq qanuqtut pigumi. Inuknut Nanminiaqqtut Havaqatigiiktutlu naunaiyaqtakhaa inuit piumayut ikayuqtauniaqtut akinganiklu manimut pittaaqtuq, kihimi havauhikhaq pingitkumi havaqatigiikniqmik. Inuknut Nanminiaqqtut Havaqatigiiktutlu talvannga tuniyukhaq aatlatqinik hapkuninnga ikayuutikhanik tunigiami **nakuuyunik akikhanik** kavamatkunnut inunginnutlu:

- **Qakugu Tuniyakhaq:** Ikayurumi iluittumik havauhikhamut pitjutinganik, ilaayumik P3 uuktuutinganik, kavamatkkut piliuqtaqtut tamaat aulapkaitjutikhangit Iqaluit Milvinga ihariagiyaa akuniraalungittumik; una, naunaiyaqtillugu angiqtauhimayumik, qayangnaittumik aulapkaitjutiyumik ayurnaqtumik pihimayumik aturninnga pivallianinnga munarinimut pinahuarutinga taimaa 30nut ukiunik; talvanilu iniqtirinnganut pitjutinga kaanatap manikharninnganik ukunatigut PPP Kaanatami Manikharvingani.
- **Qayangnaigiami Nuutiqniq:** Qangaraaluknitami kavamatkut igluqpiliurniq havauhiq, kaantraktut havauhingit, kaantraktut tunivagaik akingit angikliyuumiutingit piyakhangit nutqaqtauuyut ahiruqtirniqlu tamayanginnut havaangitlu. Taimaa kavamatkut akiliqtukhat ihuarhigiami ayurhautigiyanginnik aulapkaihimmaaqtunik ihuarhainiqmutlu. Titiraqhimayumi Inuknut Nanminiaqqtut Havaqatigiiktutlu – tahapkualluat kihimi Nanminiaqqtut ittunut akhuuqtut aulapkaigiami nutaamik igluqpamik ihuarhaqhimayumik piyumik – kaantraktuq, kavamaunngittuq, akilirahuaq hapkuninnga akinginnik ayurhautinginnik. Kaantraktut aggitjilimaitkumik, akiliqtaulimaittuq.
- **Ihuarhaqninngit:** Nanminiaqqtut havakvingit munariyut hulitjutauqaqtut akuurniqalluaqhimayut nutaanguqtiriami tamainni pitjutinginni: qanurittaakhaanik, maniliqininnga, igluqpininnga, aulapkaininnganilu munarininnganilu. Tamna ihuarhaqninngit piyuq nakuutqiamut tamainnut atunngitangit kavamatkunnut pipkaitjutauyuqlu nakuutqiyauyunik hunavaluknik havaanginnutlu.
- **Havaakhaliurniq:** Piqutin havaakhaliuqtautiuyut. Unalu, piliuriami aulapkaitjutikhangit – sikuurvitut, ulapqiviknik, munarhitkunnik, apqutinik milviniklu, – tunngaviliuqtut amigaittunik angikliyuumiqhamik pitjutikhamiklu. Kaantraliqiniqmutlu havaanik, GN-kut piliuqtaqtut ihariaginngit inuinnait nanminiaqtamiknik havaktinginnutlu ilauninnganut.

Tamainni P3 havauhikhanginni, kavamatkut pihimayait nanminiriniq, pihimaniq munariniqlu. Piliuqluni qanuritaakhaanik kaantratigut tunitjutinginniklu, kavamatkut taimaa naunaiqtaat inuit ihariaginngit iniqtitauyut – inungitlu piumamayamiknik havaktauyut.

Ayurnaitqiatigut, P3 havauhikhaq mikiuumik ittuq akiliutauyuq iglumut nayugaangat – GN akiliqniaqtaa havauhikhaq qakunnguraikpat, atauttikkuungittumik, taimaa pipkaiyuq GN-kut tunigiami aatlanik akituyut havauhikhat talvani angitqiyauyuq havaktautillugu.

P3 havauhikhat nakuuvat havaat?

Tatja, avatqumayuq 100 P3 havauhikhat aatlatqiini pitjutinginnik niuvirniqmut tamainni Kaanatami, ukuatlu havauhikhat ukunani Victoria, Edmonton, Ottawa, uumanilu Toronto. GN piumalluaqtaa niuvirniqmut havaanga naunaiqtuq nakuuqpiatqumik inugiaktumi inugiangittumilu nunallaat tamainni Kaanatami autsaimilu.

Avatqumayumi 20 ukiunik, piqaqtuq 198 havaqatigiikniq havauhit tamainni Kaanatami atauttimut piqutin ittuq \$61 billiat taalauyuq.

Atauttimutlu ikayuutinga P3 ayurnaittut:

P3 havauhikhangit pivagait qaangiutihimaittumik qaitjutingit, manitigutlu, havaanga-pitjutingitlu akuniraalukmik kaantrangit piliuqtuq nakuutqiyauyumik aturninnga taaksimut akiliqtut maniinik.

Hunaukmat P3 Havaanga?

Aktikkulaanga P3 havauhikhaq tamna havaanga akuniraalukmik piyuq aatlanit niuvirniqmut. 7nguyut pitjutinga P3 niuvirniqmut havaanga.

- 1) Piliurlugu ayurnaittumik qanuritaakhaanik ilaliutiyuq tamaita pitjutingit havauhikhap ihariagiyauyuq – AATJIKUTARILLUANGITKALUAQLUNI kingulliqaanganut qanuritaakhaanik kihimi takunnaqtumik naunaitpat tamaita pitjutingit ihariagiyauyut havauhikhamut.
- 2) Pilugu Apirhuut Ayuitaminik (RFQ) – una pipkaitjutigiyuq piumayunut havakviit naunairiami piqaqtut maniliqininnganik pittaarninnga timiqutigiyauyutlu pittaarninnga pigiamitku havauhikhaq.
- 3) Ihivriuqlugit tahapkut tuniyut tukhiutinik pilluaqlugulu quulitqiyauyut pingahunik.
- 4) Pilugu Apirhuut Tukhiutikhamik (RFP) pitquilugitlu quulitqiat pingahuuyut naunaitkutaqalgit havakviit tunigiami tukhiutimik hapkununnga havauhikhaq pitjutingit:
 - a. Qanuritaakhaanik;
 - b. igluqpiliurniq;

- c. Kiinauyakha;
 - d. aulapkaitjutinga; unalu
 - e. Munariniq.
- 5) Ihivriuqlugu ayurnaittuq qanuritaakhaanik tuniyaayut taimaa naunariami kiuyangit tamaita havauhikhaq ihariagiyaayut qanuritaanganut naunaiqhimayut RFP-mi, aaniqtailinngalu, pittaarninga ihuariyanganiklu.
 - 6) Pilugu nakuutqiyayuq havakvik piyuq akituvallaangitqiaq tunigiami tamaita havauhikhaq pitjutinganut.
 - 7) Naunaiyarlugu iniqvinga iniqtiqlugulu kaantranga– naunaiqlugulu tukhiutinga ittuq kaantrakmi ittukhaqlu iniqhimayumi havaangitlu tuniyakhaq.

Humiitpita havaami huuqlu tamaat hiamitiqtakhaungitpa?

Tatja, GN havaligtuq iniriamikni ittuq 7mi. Nakuuyumik havakvinga tikkuqaqtayuq kaantangalu tatja iniqtitauligtuq.

Tamaita niuvirniqmut iniqtitayuq GN-kunnit, tamna havaanga iluani ittutlu kaantrakmi hiamitiqtakhaunngittut kihimi sainiqtitaukpat tamarmiknit havaktinginnit.

Tatja, angirutautingit nakuuyumik piyuq sainiutingalu piliqniaqtuq qitiani Saptaipami.

Huuqtauq akililiqtugut 30nut ukiunik hunamiklu piniaqqita iniqtaukpat?

Una akuniraalukmut ihumaliuqhimayuq– inmat nakuuyumik kavamatkut piyut. Qun'ngiaqpaktut piliuqtut aulapkaitjutikhangit qangaraalukmut piyukhaq inirumik ilauninnga.

Hunalu piyugut inirumi nakuuyumik piyut– piqaqtuq tuniffaaqtukhat ittut titiraqhimayuq kaantrakmi taimaa milvinga aulapkaigiami amigaittuni ukiunik iniqtautinga pigumi kaantrangani.

Taamna milvinga nakuuyumik-munariyaugiami taimaa tuniauffaaqqat piqariami 10nik ukiumik aulapkaitjutikhaa piqaqtuq tamainni pitjutingani havauhikhaq.

Qanuqtut Inuit ilauniaqqat uumunga havauhikhamut aulapkaingitpata Inuinnait havakvinginnit?

Himmautinga NNI Maliganganut qayagittuaqtumik piliurhimayuq uumunnga Iqaluit Milvilluariyanganik P3 havauhikhaq taimaa naunariami titiraqhimayuq pitjutingalu Titiraqhimaninnga Angirutuup 24 NLCA-mi maliktauyuq.

Havaqatigiyaqqut Nunavut Tunngavitkut (NTI) angitqiyayutlu Inuinnait havakvingit piliurninnganut himmautinganik NNI Maliganganut, qanuqlu ihumagiyanginnik naunaiqtitaa niuvirniqmut pitjutinga.

Tamna Nanminiaqatut Havaqatigiiktutlu ihariagiyauniaqtuq pigiami ihariagiyauyuq piyakhangit inuit havakvinginnut unalu inuit havaanginnut piqarniaqtuqlu hakugiktumik akhuurninnga inuknut ilihapkainiqmik.

Aatlat Apirhuutit?

Tuhaqtipkaiyunut – Hivayatjavutit apirhuqtaugiaqni ubluqhiutikkut ihuariyarni uqariaqni tahapkuat pihimanngittut hiamitiqtauninnganut niuviqtauninnganut naunaiqhimagyuq hamna qaangani.

Nunavummiut – Tamna havauhikhaq sainiqtaukpat kiinauyaliqininninganut kaantrakhanganik (qitiani Saptaipami), GN-kut katimapkainiaqtut Iqalungmi taimaa nunavunmiutat apirigiamikni katimayiyunik apirhuutinginnik. Qakugu, humunngaqqat humilu naunaiqtauniaqqut, GN-kut Twitter-ngani Facebook-milu, uumanilu Iqaluit Kavamatkunnut Tuhaqtipkaitjutinga Facebook-ngani naunairupta.

###

Tuhaqtipkaiyunik Uqaqatigilugu:

Lauren Solski
Tukimuaqtittillaktuq Tuhaqtipkaitjutinik
Kavamaliqiyikkut
867-975-6004
lsolski@gov.nu.ca